

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNE (BİT) VE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Furkan Alper TOPAL *-Yalçın YILDIZ **

Öz

Bu araştırmada müzik öğretmen adaylarının BİT'e ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında Türkiye'nin yedi farklı bölgesinden 20 üniversitenin müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 228 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları "BİT Tutum Ölçeği" ve "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği"dir. Verilerin analizinde parametrik testler kullanılmış olup; betimsel, ilişkisel ve karşılaştırmaya yönelik istatistiklerden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda; katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının olumlu yönde ve orta düzeye yakın olduğu; BİT'e yönelik tutumlarının ise olumlu olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının yaş grubu ve bilgisayar sahibi olma durumuna göre anlamlı şekilde farklılaştığı; BİT'e yönelik tutumlarının ise cinsiyet, bilgisayara sahip olma ve lisans düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada, uzaktan eğitime yönelik tutum ve BİT'e yönelik tutum arasında pozitif yönlü çok düşük seviyede bir ilişki olduğu tespit edilirken; BİT'e yönelik tutum düzeyindeki artışın uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde artışa neden olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonunda eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği lisans programı müfredatına uzaktan eğitim pedagojisine ve BİT'e yönelik derslerin eklenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmeni adayları, Bit, Uzaktan eğitim, Tutum.

Investigation of Music Teacher Candidates' Attitudes Towards Information and Communication Technologies (ICT) and Distance Education

Abstract

In this study, it was aimed to examine the attitudes of music teacher candidates towards ICT and distance education. Survey model, one of the quantitative research models, was used in the study. The sample of the research consists of 228 teacher candidates studying in music teaching undergraduate programs of 20 universities from seven different regions of Turkey in the fall semester of the 2020-2021 academic year. Data collection tools of the research are "ICT Attitude Scale" and "Attitude Scale Towards Distance Education". The analysis of the data was carried out with parametric tests, and descriptive, relational and comparative statistics were used. In line with the findings obtained; It was determined that the attitudes of the participants towards distance education were positive and close to the medium level, while their attitudes towards ICT were positive. It was determined that the attitudes of the participants towards distance education differed significantly according to their age group and computer ownership. In addition, it was determined that the attitudes of the participants towards ICT differed significantly according to gender, computer ownership and undergraduate level. In the study, it was determined that there is a very low-level positive relationship between attitudes towards distance education and attitude towards ICT. In addition, it was determined that the increase in the level of attitude towards ICT caused a statistically significant increase in the level of attitude towards distance education. At the end of the study, it was suggested to add courses related to distance education pedagogy and ICT to the curriculum of the music teaching undergraduate program of education faculties.

Keywords: Music teacher candidates, İct, Distance education, Attitude.

*Yüksek Lisans Öğr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, f.alpertpl@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6200-2800>

**Doktora Öğr. Üyesi., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü yyildiz@trabzon.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2798-8763>

1. Giriş

Toplumların gelişimi bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ile paralellik gösterir. Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin yarattığı yeni koşullara uyum sağlayabilen toplumlar "bilgi toplumu" haline gelmektedir (Topaloğlu, 2008). Bilgi toplumu, bilginin insan olduğu, bilgi üretiminde insanların yer aldığı, hayat boyu öğrenmenin yerleşik bir hale büründüğü, özetle ifade edilecek olursa öğrenen bireylerin, kurumların ve toplumların oluştuğu, toplumsal bir yaşam biçimidir (Bölükoğlu, 2002). Bu yaşam biçiminde birey yeni bilgiler edinip bu bilgileri gerektiğinde kullanabilecektir (Hubackova & Ruzickova, 2015). Bu sürecin merkez noktasında teknolojinin bulunduğu söylenebilir.

21. yüzyıl birtakım farklılıkları içerisinde barındırmaktadır. Bu farklılıkların kuşkusuz en önemlilerinden biri de hızla gelişen teknolojidir. Teknoloji sayesinde pek çok kurumda yaşanan değişimler eğitim kurumlarında da meydana gelmiştir. Bu değişim ve gelişim süreci farklı kavramları da beraberinde getirmiştir. Bunlardan biri de "Bilgi İletişim Teknolojileri" (BİT) kavramıdır. Günümüz dünyasında bilgi, iletişim ve teknoloji kavramlarının ön planda olduğu, bilginin hızlı üretilip hızlı tüketildiği bilinmektedir. Bu doğrultuda bilgi, büyük bir güç unsuru olarak görülmektedir. Bilginin oldukça önemli görüldüğü ve çabuk tüketildiği bir toplumda, BİT'den faydalanmak giderek çok daha fazla öneme sahip olmaktadır (Alaca & Yılmaz, 2016). Eryılmaz (2018) BİT'in önemini, "çağımızda günlük yaşantımızın ayrılmaz ve bütünleşik bir parçası olarak hayatımıza girmiştir" ifadesiyle vurgulamıştır (s.38). BİT iki farklı teknolojik kavramı içerisinde barındırmaktadır. Bu teknolojiler bilgi teknolojisi ve iletişim teknolojisi. Çünkü bilgiye erişmek için kullanılan teknolojiler aynı zamanda iletişim amaçlı da kullanılmaktadır ve iletişim sürecinde kişiler arasında iletilen her şey bilgi olarak tanımlanabilmektedir. BİT; bilgiyi iletme, saklamak, üretmek, düzenlemek, yeniden üretmek ve paylaşmak için kullanılan tüm araçlar, donanım ve ortamlar olarak tanımlanabilir (Aydoğmuş & Karadağ, 2020). BİT bilgisayar, internet ve televizyon gibi elektronik dağıtım sistemlerinin yardımıyla günümüz eğitim alanında yaygın olarak kullanılmakta, güçlü bir yardımcı kuvvet olarak görülmektedir (Fu, 2013).

Eğitimde BİT kullanımının geçmişi yakın bir tarihe dayansa da ülkeler 1990'ların ortalarından bu yana, eğitim planlarını hızla organize ederek, uzmanlar yetiştirerek ve programlamayı iyileştirerek BİT'in eğitim merkezlerinde kullanımını artırmıştır (Mohite, 2020). BİT, gelenekselleşmiş eğitimi dönüştürerek, öğrenci merkezli öğrenmeyi teşvik etmek ve öğrenme sürecini çekici hale getirmektedir. Ayrıca her zaman yenilikçi bir öğrenme ortamı sağlamaktadır (Zafari, 2019). BİT'in eğitim-öğretim sürecine sağladığı bazı avantajları bulunmaktadır. Kulkarni (2015) bu avantajları şu şekilde sıralamaktadır:

- Öğretmen ve öğrenciler için zaman ve mekân engellerinin ortadan kalkması.
- Öğrencilerin gerekli teknolojik araçları sağlayabildiği her yerde eğitim alabilmesi.
- Grup işbirliğini mümkün kılması.
- Eğitimi uluslararası boyutta alabilme imkânı sağlaması.

Eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitiminde de BİT'den faydalanılmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir. BİT ile öğrenme ortamlarının yeniden yapılandırılması sağlanabilecektir. (Byanjankar & Bhaskar, 2020). BİT'in müzik müfredatına dâhil edilmesi sonucunda, öğrenci ve öğretmenlerin daha zengin öğrenmelere eşit erişimi olabilecektir. BİT kullanımı ile müzik eğitiminin etkinliğinin artacağı ve müzik eğitimi alan öğrencilerin öğrenim sürecine etkin katılımının da sağlanacağı düşünülmektedir (Ibidun, 2010). Buna göre, BİT ile desteklenen müzik eğitimi ile öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılımlarının kolaylaşacağı ve eğitim sürecine daha aktif bir şekilde katılacağı ifade edilebilir. Özellikle BİT tabanlı müzik eğitiminin, öğrencilerin

bireysel olarak öğrenebilmelerine yardımcı olabileceği ve merak duygularını artırarak bilgi edinebilmelerine de katkıda bulunabileceği söylenebilir. BİT ayrıca, müzik eğitiminde kullanılan soyut kavramların daha iyi anlaşılması ve analiz edilmesine de yardımcı olmaktadır (Sandu, 2021). Böylece müzik dersinin daha verimli bir hale bürünmesi sağlanabilecektir.

Zsuzsa vd., (2013) müzik eğitimi veren kurumlarda dijital araçların kullanımını inceledikleri çalışmada, BİT araçlarının ders işlenişini ve müzik eğitimini olumlu yönde etkilediğini gözlemlemiştir. Kern (2021) müzik dersini BİT desteği ile uygularken müzikal kavramların öğretilmesinde zorluk yaşamadığını, birçok farklı materyalden yararlanabildiğini (resim, video, vs.) bu durumun öğrencilere ilham veren ve motive eden bir yaklaşıma neden olduğunu söylemektedir. BİT, eğitim sistemlerini de hızlı bir şekilde değiştirmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak eğitim sisteminin yapısında ve eğitim faaliyetlerinde kapsamlı değişiklikler meydana gelmiştir (Girginer, 2001). Bu değişikliklerin ortaya çıkardığı kavramlardan biri de “uzaktan eğitim” kavramıdır. Eğitimin sürdürülebilir olması ve bireylerin kendi gelişimlerini sağlayabilmesi için eğitim faaliyetlerine zaman ayırması gerekmektedir. Çalışma hayatının verdiği yoğunluğun içerisinde, eğitim faaliyetlerinin öğretmen ve öğrencinin aynı ortamı paylaştığı sınıflarda devam edebilmesinin güçleştiği gözlemlenmektedir. Bu yüzden farklı bir eğitim modeline ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Öğretmen ve öğrencinin fiziksel olarak bir arada olmadığı bu modele uzaktan eğitim modeli denmektedir (Al & Madran, 2004). Demiray (2013) uzaktan eğitimi, “farklı mekânlardaki öğrenci, öğretim elemanı ve eğitim araçlarını iletişim teknolojileri ile bir araya getiren, eğitim modellerini kapsayan, çağın teknolojisinden yararlanılmasını sağlayan bir eğitim felsefesi” olarak tanımlamaktadır (s. 160). Uzaktan eğitim, son yirmi yıldır ulusal ve uluslararası çevrede birçok eğitimci, araştırmacı ve kurum tarafından oldukça önemsenmiştir. Uzaktan eğitimin temel amaçlarından biri de toplumdaki tüm bireylere eğitim fırsatları sunarak bireylerin gelişimlerine katkı sağlamak ve yaşam boyu öğrenmeyi desteklemektir. Uzaktan eğitim ayrıca örgün eğitime alternatif bir yol olarak da düşünülmektedir (Dwiedi & Gupta, 2017).

Singh (2017) uzaktan eğitimin başlıca özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

1. Öğrenme öğrenci merkezlidir, süreç öğrencinin öğrenme hızına uygun olarak planlanır.
2. Eğitim süreci esnek, bilgi çeşitlendirilmiş ve açık bir şekilde sunulur.
3. Her yaşta insana, özellikle çalışanlara zaman ve mekân gözetmeden eğitim alma fırsatı sunar.
4. Eğitimin yaşam boyu sürdürülen bir etkinlik olarak tasarlanmasını sağlar.
5. Farklı alanlarda bireyin bilgisini yenileyebileceği ortamlar oluşturmaktadır.

Uzaktan eğitimin pek çok alanda kullanıldığı bilinmekte olup, bu eğitim modelinden müzik eğitiminde de yararlanılması gerektiği belirtilmektedir (Bennet, 2010; Canbay & Nacakcı, 2011; Karahan, 2016). Uzaktan müzik eğitimi çalgı, teori vb. alanlarda zaman ve mekândan bağımsız olarak, bilgi teknolojileri desteğiyle fiziksel yakınlık olmadan gerçekleştirilen müzik eğitimi şeklindedir. Uzaktan müzik eğitiminde hem senkron (eş zamanlı) hem de asenkron (eş zamansız) eğitimden yararlanılmaktadır ancak uzaktan müzik eğitiminde senkron eğitimin kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Özellikle enstrüman dersi verilirken bu eğitim türünden yararlanılmasının daha doğru olacağı belirtilmiştir (Ruippo, 2003). Shoemaker ve Stam (2010) yaptıkları çalışmada eş zamanlı (senkron) olarak gerçekleştirdikleri piyano eğitiminin öğrencilerin piyano becerileri üzerinde etkili olduğunu belirtmektedirler. Türkiye’de 1975 yılında Edip Günay ve Ali Uçan tarafından “Mektupla Keman Öğretim” metodu oluşturularak eğitime erişimi mümkün olmayan bireylere uzaktan keman eğitimi verildiği bilinmektedir (Canbay & Nacakcı, 2011). Hikmet Şimşek tarafından yapılan

ve ülkemizde ilk olma özelliği gösteren “televizyon müzik bölümü”nün programları iki yıl sürmüştür. Benzer şekilde açıklamalı bir pazar konserini de tek yönlü uzaktan eğitim olarak düşünebiliriz. Muammer Sun tarafından hazırlanan ve TRT ekranlarında sergilenen çocuklara yönelik müzik eğitimi programlarının olduğu da bilinmektedir (Sağır, vd., 2014). Alanyazın incelendiğinde Türkiye’de uzaktan müzik eğitiminin incelendiği özellikle son yıllarda gerçekleştirilen birçok çalışma görülmektedir (Akıncı & Bolat, 2022; Orhan, & Öztosun Çaydere, 2021; Sağır, vd., 2014; Yungul, 2018).

2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde uluslararası anlamda etkisini gösteren covid-19 salgınının yarattığı olumsuz durumların şüphesiz eğitim öğretim sürecini de olumsuz etkilediği bilinmektedir. Dünyanın neredeyse tamamında eğitim öğretim uzaktan eğitim ile gerçekleştirildiği bilinmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bu sürecin daha rahat geçirilebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Birçok alanda olduğu gibi müzik eğitimi alanında da BİT’den ve günümüzde BİT desteğiyle uygulanan; zaman ve mekâna bağlı kalmadan, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen uzaktan eğitimden faydalanılması kaçınılmazdır. Bu sebeple müzik öğretmeni adaylarının BİT ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çok boyutlu olarak incelenmesi, müzik eğitimi süreçlerine katkıda bulunup müzik eğitiminin teknoloji ile bütünleşebilmesi ve uzaktan müzik eğitiminin nitelikli olarak şekillenebilmesine olanak sağlayabilecektir. Bu sebeple öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ve BİT’e yönelik tutumlarının farklı değişkenlere yönelik olarak incelenmesi, aralarındaki ilişkinin belirlenmesi ve BİT’in uzaktan eğitime yönelik etkisinin tespit edilmesi bu çalışmanın odak noktasını oluşturmuştur. Eğitim-öğretim sürecinin niteliğini artırdığı düşünülen BİT ve günümüzde bu teknolojilerin desteğiyle sürdürülen uzaktan eğitime yönelik tutumların olumlu yönde olması, bu teknolojilerin öğretim sürecinde kullanılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Özellikle müzik dersi gibi uygulama barındıran derslerin BİT ve uzaktan eğitim desteğiyle sunulabilmesi için müzik öğretmeni adaylarının bu kavramlara yönelik tutumlarının bilinmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yukarıdaki görüşlerden hareketle bu araştırmanın temel amacı, müzik öğretmeni adaylarının BİT ile uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırmada bu temel amaca yönelik olarak aşağıdaki hipotezler sınanacaktır:

H₁: Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumu cinsiyet gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumu genel not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumu kendi bilgisayarları olup olmamasına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₄: Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumu yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₅: Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumu lisans düzeyi gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆: Katılımcıların BİT’e yönelik tutumu cinsiyet gruplarına göre farklılık göstermektedir.

H₇: Katılımcıların BİT’e yönelik tutumu genel not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₈: Katılımcıların BİT'e yönelik tutumu kendi bilgisayarı olup olmamasına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₉: Katılımcıların BİT'e yönelik tutumu yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₀: Katılımcıların BİT'e yönelik tutumu lisans düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₁: Katılımcıların BİT'e yönelik tutumu ile uzaktan eğitime yönelik tutumu anlamlı şekilde ilişkilidir.

H₁₂: Katılımcıların BİT'e yönelik tutumu, uzaktan eğitime yönelik tutumunu anlamlı şekilde etkilemektedir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli ve örnekleme; verilerin toplanması ve analizi ile ilgili detaylı bilgilendirmeler yapılmıştır.

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada, nicel araştırma tekniklerinden tarama modeli kullanılmıştır. Bir grubun özelliklerini incelemek ve bu grubun yönelimlerini belirlemek amacıyla verilerin toplanmasını amaçlayan modele tarama (survey) modeli denir (Büyüköztürk, vd., 2017). Bu çalışmada BİT ve uzaktan eğitime yönelik tutum arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi için tarama modelleri içinde yer alan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Türkiye'nin yedi bölgesinde yer alan üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programlarında 1, 2, 3, 4 ve üzeri sınıflarda öğrenim gören, küme örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 228 müzik öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenebilmesi ve çeşitlilik ilkesinin sağlanabilmesi açısından Türkiye'nin yedi farklı bölgesinde bulunan üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programları listelenmiştir. Ardından bu listeler içinden her bölgeden en az bir olmak üzere (bölgedeki müzik öğretmenliği lisans programı sayısı göz önünde bulundurularak) 20 müzik öğretmenliği lisans programı kura çekilerek belirlenmiştir. Araştırma verileri Uludağ Üniversitesi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Ömer Halisdemir Üniversitesi'nin müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarından toplanmıştır.

Katılımcıların 163'ünün (%71,5) kadın, 65'inin (%28,5) ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların 127'si (%55,7) 17-21 yaş aralığında iken, 83'ü (%36,4) 22-26 yaş ve 18'i (%7,9) 27 ve üzeri yaş aralığındadır. Lisans düzeylerine bakıldığında lisans 1. Sınıf düzeyinde 49 (%21,5), lisans 2. Sınıf düzeyinde 59 (%25,9), lisans 3. Sınıf düzeyinde 54 (%23,7), lisans 4 ve üzeri sınıf düzeylerinde ise 66 (%28,8) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların akademik not ortalamalarına bakıldığında 1,50-2,99 aralığında 94 (%41,2) ve 3,00-4,00 aralığında 134 (%58,8) öğretmen adayını bulunduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının 167'si (%73,2) bilgisayara sahipken 61'i (%26,8) bilgisayara sahip olmadığını belirtmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ölçülebilmesi için Kışla (2016) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılırken, BİT ile ilgili tutumlarının tespitinde ise Günbatar (2014) tarafından geliştirilen “BİT Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği içerik olarak tek boyut ve 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 5'li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Ölçek çok düşük (1,00-1,80), düşük (1,81-2,60), orta (2,61-3,40), yüksek (3,41-4,20), çok yüksek (4,21-5,00) şeklinde derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Ölçeğin 1., 2., 4., 5., 9., 11., 14., 15., 16., 18., 19., 22., 23., 25., 26., 28., 29., 33. ve 34. maddeleri; "Kesinlikle Katılıyorum" (5 puan), "Katılıyorum" (4 puan), "Kararsızım" (3 puan), "Katılmıyorum" (2 puan), "Kesinlikle Katılmıyorum" (1 puan) şeklinde puanlanırken kalan maddeler ters puanlanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili olarak yapılan analiz sonucunda cronbach's alfa iç tutarlık katsayısı $\alpha=0,89$ olarak tespit edilmiştir (Kışla, 2016). Bu çalışmada; 35 maddeden oluşan uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğine ait güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve ölçeğe ait cronbach's alfa değerinin $\alpha=0,96$ olduğu tespit edilmiştir. Bu değer ölçeğin güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Buna göre, uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğinin güvenilir bir ölçek olduğu ve bu müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ölçülmesi için uygun bir ölçek olduğu kabul edilmiştir.

BİT tutum ölçeği 5 alt faktör ve 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili olarak yapılan analiz sonucunda bu 5 alt boyutun cronbach's alfa iç tutarlık katsayıları şu şekildedir. Birinci faktör, genel BİT eğilimi ($\alpha=0,89$), ikinci faktör sanal ortamda bilgiye erişim ($\alpha=0,88$), üçüncü faktör bilgisayar donanımı ($\alpha=0,88$), dördüncü faktör yazılım kullanımı ($\alpha=0,82$), beşinci faktör sanal ortamda iletişim ($\alpha=0,76$) şeklindedir. Ölçeğin tamamının iç tutarlık katsayısı ise $\alpha=0,91$ olarak bulunmuştur (Günbatar, 2014). Ölçekte 5'li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Ölçek çok düşük (1,00-1,80), düşük (1,81-2,60), orta (2,61-3,40), yüksek (3,41-4,20), çok yüksek (4,21-5,00) şeklinde derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler istatistik programı ile analiz edilmiştir. BİT'e yönelik tutum ölçeğine ait güvenilirlik katsayısı bu çalışma için ayrıca hesaplanmış ve iç tutarlık katsayısının $\alpha=0,89$ olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutlara yönelik yapılan güvenilirlik hesaplamalarında genel BİT eğilimi alt boyutuna ait güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,90$; sanal ortamda bilgiye erişim alt boyutuna ait güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,82$; bilgisayar donanımı alt boyutuna ait güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,90$; yazılım kullanımı alt boyutuna ait güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,80$; sanal ortamda iletişim alt boyutuna ait güvenilirlik katsayısının ise $\alpha=0,62$ olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, BİT'e yönelik tutum ölçeğinin güvenilir bir ölçek olduğu ve müzik öğretmeni adaylarının BİT'e yönelik tutumlarının ölçülmesi için uygun bir ölçek olduğu kabul edilmiştir. Araştırmada kullanılan her iki ölçeğin ilk kısmında, araştırmacılar tarafından hazırlanan, katılımcıların demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, akademik not ortalaması, lisans düzeyi ve bilgisayar bulundurma durumu) belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada veriler, elektronik ortamlar yoluyla uygulanan, iki farklı ölçek yardımıyla elde edilmiştir. Ölçekler, gerekli tüm izinlerin alınmasının ardından, Google formlar uygulamasıyla elektronik ortama aktarılmış, oluşturulan çevrimiçi ölçekler, Covid-19 pandemisi nedeniyle katılımcılara, sosyal medya ve elektronik posta araçları vasıtasıyla iletilmiştir. Verilerin toplanmasında 228 katılımcıya ulaşılmış, katılımcıların araştırmaya dâhil edilmesinde gönüllülük ilkesi esas alınmıştır. Verilerin toplanması yaklaşık olarak iki aylık bir süreçte tamamlanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler sosyal bilimler alanında kullanılan istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov istatistiği ve merkezi eğilim ölçümlerinden yararlanılmıştır. Bu istatistiksel sonuçlar tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 1. *Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumuna ait normallik testi sonuçları*

Ölçek	Kolmogorov-Smirnov			Merkezi Eğilim Ölçümleri			
	Statistic	Sd	p	\bar{x}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	0,103	228	0,000	2,38	2,27	0,894	0,558

Yukarıdaki tabloda uzaktan eğitime yönelik kullanılan ölçeğin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=2,38$) olduğu görülmektedir.

Tablo 2. *Katılımcıların BİT'e yönelik tutumuna ait normallik testi sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov			Merkezi Eğilim Ölçümleri			
	Statistic	Sd	p	\bar{x}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Genel BİT Eğilimi	0,114	228	0,000	3,78	3,83	-0,868	1,861
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	0,156	228	0,000	4,13	4,00	-0,425	0,980
Bilgisayar Donanımı	0,161	228	0,000	2,24	2,00	0,824	-0,193
Yazılım Kullanımı	0,108	228	0,000	3,67	3,80	-0,586	0,234
Sanal Ortamda İletişim	0,115	228	0,000	3,45	3,66	-0,203	-0,264
BİT'e Yönelik Tutum	0,55	228	0,088	3,52	3,52	-0,191	0,807

Ölçeklerden elde edilen verilerin dağılımları aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları kullanılarak değerlendirilmiştir. George ve Mallery'e (2010) göre medyan ve aritmetik ortalama değerlerinin eşdeğer olduğu ya da birbirine yakın olduğu, ayrıca çarpıklık-basıklık değerlerinin artı-eksi 2 sınırları içinde olduğu durumlarda, verilerin normal olarak dağıldığı varsayılır. Buna göre bu araştırmada ölçeklerden elde edilen veriler normal dağılım özellikleri göstermektedir.

2.6. Araştırma Etiği

Çalışmanın yazım aşamasında etik kurallara ve alıntı kurallarına hassasiyetle uyulmuştur. Bu çalışma için (hakem süreci için boş bırakıldı) Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde araştırma analizler sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

3. 1. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutuma Ait Analiz Sonuçları

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumuna ait betimsel bulgular

Değişken	\bar{X}	s.s
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	2,38	0,80

Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumuna ait betimsel bulgular incelendiğinde; ölçeğin genel ortalamasının ($\bar{x}=2,38$) orta seviyenin altında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun cinsiyet gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	\bar{X}	s.s	t	sd	p
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	Kadın	163	2,32	0,74	-1,516	226	0,133
	Erkek	65	2,52	0,94			

Tablo 4'e göre; katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun cinsiyete göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Buna göre H_1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun genel not ortalamalarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	GANO	n	\bar{X}	s.s	t	sd	p
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	2,39	0,86	0,254	226	0,800
	3,00/4,00	134	2,37	0,76			

Tablo 5'e göre; katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun genel not ortalamalarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Buna göre H_2 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun kendi bilgisayarı olup olmamasına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Bilgisayarı Olup Olmama	n	\bar{X}	s.s	t	sd	p
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	Var	167	2,47	0,82	3,064	226	0,002*
	Yok	61	2,11	0,68			

$p<0,05^*$

Tablo 6'ya göre katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun kendi bilgisayarı olup olmamasına göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($t=3,064$; $p=0,002$; $p<0,05$). Kendi bilgisayarı olanların ($\bar{x}=2,47$) uzaktan eğitime yönelik tutumu kendi bilgisayarı olmayanlara ($\bar{x}=2,11$) göre daha olumludur. Buna göre H_3 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun yaş gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait tek yönlü varyans testi sonuçları

Ölçek	Yaş Grupları	n	\bar{x}	s.s	F	p	Scheffe
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	17-21 yaş ⁽¹⁾	127	2,26	0,69	3,668	0,027*	(1-2)
	22-26 yaş ⁽²⁾	83	2,48	0,92			(1-3)
	27 yaş ve üzeri ⁽³⁾	18	2,71	0,84			

p<0,05*

Tablo 7'ye göre; katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (F=3,668; p=0,027; p<0,05). Katılımcılardan 27 yaş ve üzeri olanların (\bar{x} =2,71) uzaktan eğitime yönelik tutumu 17-21 yaş olanlara (\bar{x} =2,26) göre daha olumludur. 22-26 yaş olanların (\bar{x} =2,48) uzaktan eğitime yönelik tutumu 17-21 yaş olanlara (\bar{x} =2,26) göre daha olumludur. Buna göre H₄ hipotezi kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki farkın kaynağı post-hoc testlerinden scheffe testi ile belirlenmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun lisans düzeyi gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait ANOVA testi sonuçları

Ölçek	Lisans Düzeyi	n	\bar{X}	s.s.	F	p
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum	Lisans 1	49	2,25	0,59	1,919	0,127
	Lisans 2	59	2,35	0,79		
	Lisans 3	54	2,29	0,67		
	Lisans 4 ve üzeri	66	2,57	1,00		

Tablo 8'e göre; katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun lisans düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır (p>0,05). Buna göre H₅ hipotezi reddedilmiştir

3. 2. BİT'e Yönelik Tutuma Ait Analiz Sonuçları

Araştırmanın bu bölümde katılımcıların BİT'e yönelik tutumuna ait betimsel istatistikler ve demografik özelliklere göre farklılıklarının belirlenmesine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumuna ait betimsel bulgular

Ölçek ve Alt Boyutlar	\bar{x}	s.s
Genel BİT Eğilimi	3,78	0,78
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	4,13	0,56
Bilgisayar Donanımı	2,24	1,15
Yazılım Kullanımı	3,67	0,82
Sanal Ortamda İletişim	3,45	0,85
BİT'e Yönelik Tutum	3,82	0,57

Tablo 9'a göre katılımcıların BİT'e yönelik tutumuna ait betimsel bulgular incelendiğinde ölçeğin genel ortalamasının (\bar{x} =3,82) yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut ortalamaları incelendiğinde; genel BİT eğilimi (\bar{x} =3,78) yüksek, sanal ortamda bilgiye erişim (\bar{x} =4,13) yüksek, bilgisayar donanımı (\bar{x} =2,24) düşük, yazılım kullanımı (\bar{x} =3,67) yüksek ve sanal ortamda iletişim (\bar{x} =3,45) yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının bilgisayar donanımı alt boyutu dışında genel olarak olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 10. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun cinsiyet gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{x}	s.s	t	sd	p																																																								
Genel BİT Eğilimi	Kadın	163	3,72	0,78	-1,734	226	0,084																																																								
	Erkek	65	3,92	0,77				Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	Kadın	163	4,11	0,55	-0,749	226	0,455	Erkek	65	4,18	0,59	Bilgisayar Donanımı	Kadın	163	1,97	0,91	-4,870	226	0,000*	Erkek	65	2,90	1,41	Yazılım Kullanımı	Kadın	163	3,67	0,78	-0,38	226	0,970	Erkek	65	3,68	0,91	Sanal Ortamda İletişim	Kadın	163	3,46	0,81	0,340	226	0,734	Erkek	65	3,42	0,95	BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	Kadın	163	4,11	0,55	-0,749	226	0,455																																																								
	Erkek	65	4,18	0,59				Bilgisayar Donanımı	Kadın	163	1,97	0,91	-4,870	226	0,000*	Erkek	65	2,90	1,41	Yazılım Kullanımı	Kadın	163	3,67	0,78	-0,38	226	0,970	Erkek	65	3,68	0,91	Sanal Ortamda İletişim	Kadın	163	3,46	0,81	0,340	226	0,734	Erkek	65	3,42	0,95	BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*	Erkek	65	3,68	0,66								
Bilgisayar Donanımı	Kadın	163	1,97	0,91	-4,870	226	0,000*																																																								
	Erkek	65	2,90	1,41				Yazılım Kullanımı	Kadın	163	3,67	0,78	-0,38	226	0,970	Erkek	65	3,68	0,91	Sanal Ortamda İletişim	Kadın	163	3,46	0,81	0,340	226	0,734	Erkek	65	3,42	0,95	BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*	Erkek	65	3,68	0,66																				
Yazılım Kullanımı	Kadın	163	3,67	0,78	-0,38	226	0,970																																																								
	Erkek	65	3,68	0,91				Sanal Ortamda İletişim	Kadın	163	3,46	0,81	0,340	226	0,734	Erkek	65	3,42	0,95	BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*	Erkek	65	3,68	0,66																																
Sanal Ortamda İletişim	Kadın	163	3,46	0,81	0,340	226	0,734																																																								
	Erkek	65	3,42	0,95				BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*	Erkek	65	3,68	0,66																																												
BİT'e Yönelik Tutum	Kadın	163	3,46	0,52	-2,412	226	0,018*																																																								
	Erkek	65	3,68	0,66																																																											

p<0,05*

Tablo 10'a göre; katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun cinsiyet gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Erkeklerin ($\bar{x}=3,68$) BİT'e yönelik tutumu kadınlardan ($\bar{x}=3,46$) daha yüksektir ($t=-2,412$; $p=0,018$; $p<0,05$). Erkeklerin ($\bar{x}=2,90$) bilgisayar donanımı algıları kadınlara ($\bar{x}=1,97$) göre daha yüksektir ($t=-4,870$; $p=0,000$; $p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde H_6 hipotezinin BİT'e yönelik tutum ölçeği geneli ve bilgisayar donanımı alt boyutu özneline kabul edildiği belirlenmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun genel not ortalamalarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Alt Boyutlar	GANO	n	\bar{x}	s.s	t	sd	p																																																								
Genel BİT Eğilimi	1,50/2,99	94	3,73	0,85	-0,692	226	0,489																																																								
	3,00/4,00	134	3,81	0,73				Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	1,50/2,99	94	4,22	0,55	1,937	226	0,054	3,00/4,00	134	4,07	0,57	Bilgisayar Donanımı	1,50/2,99	94	2,09	1,12	-1,641	226	0,102	3,00/4,00	134	2,34	1,16	Yazılım Kullanımı	1,50/2,99	94	3,74	0,74	1,028	226	0,305	3,00/4,00	134	3,63	0,87	Sanal Ortamda İletişim	1,50/2,99	94	3,49	0,86	0,597	226	0,551	3,00/4,00	134	3,42	0,84	BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	1,50/2,99	94	4,22	0,55	1,937	226	0,054																																																								
	3,00/4,00	134	4,07	0,57				Bilgisayar Donanımı	1,50/2,99	94	2,09	1,12	-1,641	226	0,102	3,00/4,00	134	2,34	1,16	Yazılım Kullanımı	1,50/2,99	94	3,74	0,74	1,028	226	0,305	3,00/4,00	134	3,63	0,87	Sanal Ortamda İletişim	1,50/2,99	94	3,49	0,86	0,597	226	0,551	3,00/4,00	134	3,42	0,84	BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984	3,00/4,00	134	3,52	0,57								
Bilgisayar Donanımı	1,50/2,99	94	2,09	1,12	-1,641	226	0,102																																																								
	3,00/4,00	134	2,34	1,16				Yazılım Kullanımı	1,50/2,99	94	3,74	0,74	1,028	226	0,305	3,00/4,00	134	3,63	0,87	Sanal Ortamda İletişim	1,50/2,99	94	3,49	0,86	0,597	226	0,551	3,00/4,00	134	3,42	0,84	BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984	3,00/4,00	134	3,52	0,57																				
Yazılım Kullanımı	1,50/2,99	94	3,74	0,74	1,028	226	0,305																																																								
	3,00/4,00	134	3,63	0,87				Sanal Ortamda İletişim	1,50/2,99	94	3,49	0,86	0,597	226	0,551	3,00/4,00	134	3,42	0,84	BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984	3,00/4,00	134	3,52	0,57																																
Sanal Ortamda İletişim	1,50/2,99	94	3,49	0,86	0,597	226	0,551																																																								
	3,00/4,00	134	3,42	0,84				BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984	3,00/4,00	134	3,52	0,57																																												
BİT'e Yönelik Tutum	1,50/2,99	94	3,52	0,56	0,020	226	0,984																																																								
	3,00/4,00	134	3,52	0,57																																																											

Tablo 11'e göre; katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun genel not ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Buna göre H_7 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun kendi bilgisayarı olup olmamasına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Alt Boyutlar	Kendi Bilgisayarı	n	\bar{x}	s.s	t	sd	p																																																								
Genel BİT Eğilimi	Var	167	3,87	0,73	2,924	226	0,004*																																																								
	Yok	61	3,53	0,88				Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	Var	167	4,19	0,54	2,762	226	0,006*	Yok	61	3,96	0,59	Bilgisayar Donanımı	Var	167	2,37	1,18	2,874	226	0,004*	Yok	61	1,88	1,01	Yazılım Kullanımı	Var	167	3,74	0,77	2,067	226	0,040*	Yok	61	3,49	0,92	Sanal Ortamda İletişim	Var	167	3,46	0,86	0,203	226	0,840	Yok	61	3,43	0,81	BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	Var	167	4,19	0,54	2,762	226	0,006*																																																								
	Yok	61	3,96	0,59				Bilgisayar Donanımı	Var	167	2,37	1,18	2,874	226	0,004*	Yok	61	1,88	1,01	Yazılım Kullanımı	Var	167	3,74	0,77	2,067	226	0,040*	Yok	61	3,49	0,92	Sanal Ortamda İletişim	Var	167	3,46	0,86	0,203	226	0,840	Yok	61	3,43	0,81	BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*	Yok	61	3,31	0,61								
Bilgisayar Donanımı	Var	167	2,37	1,18	2,874	226	0,004*																																																								
	Yok	61	1,88	1,01				Yazılım Kullanımı	Var	167	3,74	0,77	2,067	226	0,040*	Yok	61	3,49	0,92	Sanal Ortamda İletişim	Var	167	3,46	0,86	0,203	226	0,840	Yok	61	3,43	0,81	BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*	Yok	61	3,31	0,61																				
Yazılım Kullanımı	Var	167	3,74	0,77	2,067	226	0,040*																																																								
	Yok	61	3,49	0,92				Sanal Ortamda İletişim	Var	167	3,46	0,86	0,203	226	0,840	Yok	61	3,43	0,81	BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*	Yok	61	3,31	0,61																																
Sanal Ortamda İletişim	Var	167	3,46	0,86	0,203	226	0,840																																																								
	Yok	61	3,43	0,81				BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*	Yok	61	3,31	0,61																																												
BİT'e Yönelik Tutum	Var	167	3,60	0,53	3,360	226	0,001*																																																								
	Yok	61	3,31	0,61																																																											

p<0,05*

Tablo 12'ye göre; katılımcıların BİT'e yönelik genel tutumunun kendi bilgisayarı olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (t=3,360; p=0,001; p<0,05). Kendi bilgisayarı olanların (\bar{x} =3,60) BİT'e yönelik tutumu kendi bilgisayarı olmayanlara (\bar{x} =3,31) göre daha yüksektir. Kendi bilgisayarı olanların (\bar{x} =3,87) genel BİT eğilimi algıları kendi bilgisayarı olmayanlara (\bar{x} =3,53) göre daha yüksektir (t=2,924; p=0,004; p<0,05). Kendi bilgisayarı olanların (\bar{x} =4,19) sanal ortamda bilgiye erişim algıları kendi bilgisayarı olmayanlardan (\bar{x} =3,96) daha yüksektir (t=2,726; p=0,004; p<0,06). Kendi bilgisayarı olanların (\bar{x} =2,37) bilgisayar donanımı algıları kendi bilgisayarı olmayanlara (\bar{x} =1,88) göre daha yüksektir (t= 2,874; p=0,004; p<0,05). Kendi bilgisayarı olanların (\bar{x} =3,74) yazılım kullanımı algıları kendi bilgisayarı olmayanlara (\bar{x} =3,49) göre daha yüksektir (t=2,067; p=0,040; p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde H_8 hipotezi tutum ölçeği genelinde ve genel BİT eğilimi, sanal ortamda bilgiye erişim, bilgisayar donanımı, yazılım kullanımı alt boyutları öznellerinde kabul edilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun yaş gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grubu	N	\bar{x}	s.s	F	p
Genel BİT Eğilimi	17-21 yaş	127	3,80	0,78	0,768	0,465
	22-26 yaş	83	3,71	0,84		
	27 yaş ve üzeri	18	3,94	0,44		
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	17-21 yaş	127	4,11	0,55	0,310	0,734
	22-26 yaş	83	4,15	0,61		
	27 yaş ve üzeri	18	4,21	0,50		
Bilgisayar Donanımı	17-21 yaş	127	2,21	1,15	0,132	0,877
	22-26 yaş	83	2,28	1,21		
	27 yaş ve üzeri	18	2,16	0,99		
Yazılım Kullanımı	17-21 yaş	127	3,65	0,76	1,102	0,334
	22-26 yaş	83	3,65	0,93		

Sanal Ortamda İletişim	27 yaş ve üzeri	18	3,95	0,59	1,107	0,332
	17-21 yaş	127	3,51	0,71		
	22-26 yaş	83	3,34	1,01		
	27 yaş ve üzeri	18	3,53	0,87		
BİT'e Yönelik Tutum	17-21 yaş	127	3,52	0,53	0,446	0,641
	22-26 yaş	83	3,50	0,65		
	27 yaş ve üzeri	18	3,64	0,40		

Tablo 13'e göre; BİT'e yönelik tutumun yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Buna göre H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun lisans düzeyine göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Lisans Düzeyi	n	\bar{x}	s.s	F	p	
Genel BİT Eğilimi	Lisans1	49	3,68	0,82	1,971	0,119	
	Lisans2	59	3,96	0,68			
	Lisans3	54	3,63	0,87			
	Lisans4 ve üzeri	66	3,80	0,74			
Sanal Ortamda Bilgiye Erişim	Lisans1	49	4,06	0,54	2,557	0,056	
	Lisans2	59	4,17	0,48			
	Lisans3	54	4,00	0,71			
	Lisans4 ve üzeri	66	4,26	0,49			
Bilgisayar Donanımı	Lisans1	49	2,16	1,15	1,104	0,348	
	Lisans2	59	2,39	1,18			
	Lisans3	54	2,03	1,06			
	Lisans4 ve üzeri	66	2,32	1,19			
Yazılım Kullanımı	Lisans1 ⁽¹⁾	49	3,51	0,87	3,827	0,011*	(1-4) (3-4)
	Lisans2 ⁽²⁾	59	3,66	0,74			
	Lisans3 ⁽³⁾	54	3,51	0,88			
	Lisans4 ve üzeri ⁽⁴⁾	66	3,94	0,73			
Sanal Ortamda İletişim	Lisans1	49	3,44	0,78	0,271	0,847	
	Lisans2	59	3,51	0,76			
	Lisans3	54	3,37	0,92			
	Lisans4 ve üzeri	66	3,46	0,85			
BİT'e Yönelik Tutum	Lisans1 ⁽¹⁾	49	3,43	0,56	2,946	0,034*	(1-4) (3-4)
	Lisans2 ⁽²⁾	59	3,61	0,52			
	Lisans3 ⁽³⁾	54	3,37	0,63			
	Lisans4 ve üzeri ⁽⁴⁾	66	3,63	0,54			

$p<0,05^*$

Tablo 14'e göre; BİT'e yönelik tutum genelinde ve yazılım kullanımı alt boyutunda lisans düzeyi grubuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Lisans 4 ve üzeri olanların ($\bar{x}=3,63$) BİT'e yönelik tutum algıları lisans 1 ($\bar{x}=3,43$) ve lisans 3 olanlara ($\bar{x}=3,37$) göre daha yüksektir

($F=2,946$; $p=0,034$; $p<0,05$). Lisans 4 ve üzeri olanların ($\bar{x}=3,94$) yazılım kullanımı algıları lisans 1 ($\bar{x}=3,51$) ve lisans 3 olanlara ($\bar{x}=3,51$) göre daha yüksektir ($F=3,827$; $p=0,011$; $p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde H_{10} hipotezinin BİT'e yönelik tutum ölçeği geneli ve yazılım kullanımı ve algıları öznelinde kabul edildiği belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farkın kaynağı post-hoc testlerinden scheffe testi ile belirlenmiştir.

3. 3. BİT ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde müzik öğretmeni adaylarının BİT ve uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ile ilgili bulgulara yer verilmektedir. Bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 15. Katılımcıların BİT ve BİT tutum ölçeğinin alt boyutları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişki

Ölçekler ve Alt Boyutlar	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ⁽¹⁾	r	1	0,158*	0,223*	0,182*	0,205*	0,129
BİT'e Yönelik Tutum ⁽²⁾	r	1					

$p<0,05^*$

Tablo 15'e göre; uzaktan eğitime yönelik tutum ile BİT'e yönelik tutum ($r=0,158$) algıları arasında pozitif yönlü çok düşük seviyede ilişki varlığı saptanmıştır. Buna göre, H_{11} hipotezi kabul edilmiştir.

3. 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının BİT'e Yönelik Tutumlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarına Etkisine Ait Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde müzik öğretmeni adaylarının BİT'e yönelik tutumlarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkileyip etkilemediği ile ilgili bulgulara yer verilmektedir. Bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 16. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumunun uzaktan eğitime yönelik tutumuna etkisine ait regresyon analiz sonuçları

Değişken	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	1,274	0,326	3,909	0,000	11,847	0,001*
BİT'e Yönelik Tutum	0,314	0,091	3,442	0,001		

* $p<0,05$

Düzeltilmiş $R^2=0,046$ Durbin Watson= 1,847 Bağımsız Değişkenler: BİT'e Yönelik Tutum

Bağımlı Değişken: Uzaktan Eğitim

Regresyon analizi varsayımları incelendiğinde yordayıcı (bağımsız değişken) değişkenlerle bağımlı değişken arasındaki ilişkinin anlamlı ($F(1,274)=11,847$ $p=0,001$ $p<0,05$) olduğu belirlenirken Durbin Watson değerinin 2'ye yakın olması gerekliliği şartlarını sağladığı belirlenmiştir. Tabloya göre BİT'e yönelik tutumun ($t=3,909$ $p=0,001$ $p<0,05$) uzaktan eğitime yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu %95 güven düzeyinde belirlenmiştir. BİT'e yönelik tutumun uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyinin 0,046'sını açıkladığı belirlenmiştir ($R^2=0,046$). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğinin %95,4'ü modele dâhil edilmeyen değişkenler tarafından açıklanmaktadır. Regresyon analizi sonucuna ait regresyon eşitliği şu şekildedir: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum = $1,274+0,314^* \text{ BİT'e Yönelik Tutum}$. Buna göre, BİT'e yönelik tutum düzeyinde bir birimlik artışın uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyinde 0,314'lük bir artışa neden olacağı belirlenmiştir. Buna göre, H_{12} hipotezi kabul edilmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının düşük ile orta seviye arasında olduğu belirlenmiştir. Bu durumun nedenlerinin katılımcıların pandemi şartlarında Erzen ve Ceylan'ın da (2020) belirttiği gibi zorunlu olarak başlatılan uzaktan eğitim sürecine yönelik hazırlıklarının olmaması ve uzaktan eğitim sürecinin ilgili kurumlar tarafından etkili bir şekilde yürütülememesi olduğu söylenebilir. Hızla gelişen pandemi şartlarında çoğu kurumda uzaktan eğitim uygulamaları herhangi bir eğitim alınmadan, gerekli altyapı tam olarak sağlanmadan ve uzaktan eğitim felsefesine uygun olmayan şekillerde gerçekleştirilmiştir. Uzaktan eğitim modelinin ön hazırlık gerektiren ve uzaktan eğitime yönelik pedagojiye hâkim olmayı gerektiren bir model olduğu düşünüldüğünde öğretmen adaylarına yönelik bu sonucun olağan olduğu söylenebilir. Ayrıca, müzik eğitim müfredatının büyük bölümünün uygulamalı ve yüz yüze gerçekleştirilebilecek kazanımlar üzerinden yürütülmesinin katılımcıları bu eğitim modeline karşı mesafeli olmaya yönelttiği düşünülebilir.

Çalışmada, katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutumun genel olarak cinsiyet değişkeni üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir (Akman, 2021; Ateş ve Altun 2008; Kurnaz, vd., 2020; Türküresin 2020). Anlamlı farkın oluşmamasındaki etmenin erkek ve kadın öğretmen adaylarının uzaktan eğitimden eşit ölçüde yararlanmaları olduğu düşünülebilir. Çalışmada katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının genel not ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı gözlemlenmiştir. Yenilmez vd.'nin (2017) gerçekleştirdikleri çalışmada elde edilen sonuçların bu sonuçla paralel olduğu söylenebilir. Çalışmada katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun bilgisayara sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Bilgisayar sahibi olan katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bilgisayarı olmayanlara göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Barış (2015) üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını incelediği çalışmada kendine ait bilgisayara sahip olanların tutumlarının olmayanlara oranla daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Günümüzde uzaktan eğitimin gerçekleştirilmesinde sıklıkla kullanılan araçlardan olan bilgisayarların, uzaktan eğitimin verimli ve nitelikli olarak gerçekleştirilmesi açısından temel bir gereksinim olduğu söylenebilir. Bu açıdan, bu temel gereksinimin karşılanmadığı durumlarda uzaktan eğitime yönelik tutumun olumsuz olmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Katılımcılardan 27 yaş ve üzeri olanların uzaktan eğitime yönelik tutumu 17-21 yaş olanlara göre daha olumludur. 22-26 yaş olanların uzaktan eğitime yönelik tutumu 17-21 yaş olanlara göre daha olumludur. Yakar ve Yakar, (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğretmen adaylarının yaş gruplarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirtilmiştir. Yine Çakır ve Arslan (2020) çalışmalarında 19-24 yaş aralığında tutum puanlarının 25 yaş ve üzeri öğrencilerin tutum puan ortalamalarından düşük olduğu gözlemlenmiştir. Fakat bu durumun anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmektedir. Bu çalışmanın kısmen elde edilen sonucu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutumların yaş gruplarına göre anlamlılık oluşturmadığı görülmektedir. Fakat bu araştırmada yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmektedir. Bu sonuca göre özgün bir durum ortaya çıkmaktadır. 17-21 yaş aralığındaki öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinin ilk yıllarında ortaya çıkan pandemi şartlarının, onlarda olumsuz tutumların oluşmasına sebebiyet verdiği düşünülebilir.

Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumunun lisans düzeyine göre anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmektedir. Bayram, vd., (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışma bu sonucu destekler niteliktedir. Düzgün ve Sulak (2020) ise çalışmalarında lisans düzeyinin tutum puanını anlamlı şekilde farklılaştırdığını tespit etmiştir. Bu farklılığın lisans 4. sınıf lehine bir sonuç oluştuğunu

belirtmişlerdir. Gündüz (2013) öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısını değerlendirdiği yüksek lisans tez çalışmasında öğretmen adaylarının lisans düzeyinde uzaktan eğitime yönelik algılarında anlamlı bir farklılığın oluştuğunu belirtmektedir. Farklı sonuçların ortaya çıkmasında çalışmaların uygulandığı bölümlerin farklı olmasının sebep olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumların yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. BİT'e yönelik tutumların alt boyutlara göre incelendiğinde; genel BİT eğilimi yüksek, sanal ortamda bilgiye erişim yüksek, bilgisayar donanımı düşük, yazılım kullanımı yüksek ve sanal ortamda iletişim'in yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu yapılan analiz sonucunda görülmektedir. Erkeklerin bilgisayar donanımı algıları kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yine erkeklerin BİT'e yönelik tutumu kadınlardan yüksek olduğu analiz sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bakırcı ve Günbatır (2017) çalışmalarında tutumun genel BİT boyutu, sanal ortamda bilgiye erişim boyutu ve bilgisayar donanımı boyutlarında anlamlı olduğunu belirtmektedir. Işıkgöz (2015) beden eğitimi öğretmeni adaylarının BİT'e yönelik tutumlarını incelediği çalışmasında bilgisayar donanımı alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluştuğunu bu farklılıkta erkek öğretmen adaylarının lehine olduğunu belirtmektedir.

Alanyazın incelendiğinde katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu gözlemlenmektedir. Bu farklılığın erkekler lehine ve bilgisayar donanımı alt boyutunda olduğu görülmektedir. Bu farkın nedeninin erkeklerin bilgisayara olan ilgisiyle ilişkili olabileceği söylenebilir. Yirci ve Aydoğar'ın (2017) çalışmalarından elde edilen sonuçlar da bu durumu destekler niteliktedir. Araştırma sonucunda katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının genel akademik not ortalamalarına göre anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Haznedar da (2012) çalışmasında, öğrencilerin akademik başarısının BİT'e yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmektedir. Bu sonucun çalışmada elde edilen sonuçları destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Araştırmada kendine ait bilgisayarı olanların BİT'e yönelik tutumlarının, bilgisayarı olmayanlara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Şad ve Nalçacı (2015) öğretmen adaylarının BİT'e yönelik tutumlarının bilgisayar sahibi olma durumuna göre anlamlı bir farklılık oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuca zıt olarak Aydoğmuş ve Karadağ (2020) kendine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının bilgisayarı olmayan öğretmen adaylarına göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmektedirler. Genel olarak bakıldığında bilgisayar sahibi olan öğretmen adaylarının BİT'e yönelik tutumlarının daha olumlu olmasının olağan ve beklendiği bir durum olduğu düşünülebilir.

Araştırma sonucunda katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ortaya çıkmıştır. Farklı örneklem ve desenlerde gerçekleştirilecek çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilebilmesi olağan olarak görülmektedir. Araştırma sonucunda katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının lisans düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Lisans 4 ve üzeri olanların yazılım kullanımına yönelik tutumlarının lisans 1 ve lisans 3'e göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma göre lisans 4 ve üzeri olan öğretmen adaylarının BİT'e yönelik tutumlarının lisans 1 ve lisans 3'e göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Lisans 4 ve üzeri sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının bir sonraki eğitim-öğretim yılında aktif olarak öğretmenliğe başlayacak olmaları, bu nedenle günümüz gerekliliklerine yönelik bir bakış açısı geliştirmiş olabilmeleri ihtimalinin bu sonucun ortaya çıkmasına sebebiyet verdiği düşünülebilir. Murat ve Erten (2018) BİT kullanım düzeylerinin öğrenim görülen sınıf değişkenine yönelik olarak farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Aytaş (2020) ise öğretmen adaylarının lisans düzeylerinin BİT becerilerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmektedir. Uysal da (2015) öğretmen adaylarının BİT'e yönelik tutumlarında lisans düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın oluşmadığını belirtmektedir. Araştırmada katılımcıların BİT'e yönelik tutumları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında düşük seviyede istatistiksel olarak

anamlı bir ilişkinin bulunduğu gözlemlenmektedir. Katılımcıların BİT'e yönelik tutumlarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarına etkisi incelendiğinde ise; BİT'e yönelik tutumdaki artışın uzaktan eğitime yönelik tutumu istatistiksel olarak anlamlı ve olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Müzik öğretmenliği lisans programı müfredatına uzaktan eğitim pedagojisi ve BİT'e yönelik derslerin dâhil edilmesi önerilir.
- Durum tespiti açısından müzik öğretmenleri ile aynı yönde çalışmalar yapılması önerilir.
- Müzik eğitimi gibi uygulamalı derslerin uzaktan eğitim ile yapılabilme durumunu yordayacak deneysel desenli çalışmaların yapılması önerilir.
- Tutumların davranışa yansıdığı zaman şekilleneceği varsayıldığından, ileride yapılacak çalışmalarda davranışların incelenmesine ve veri çeşitliliğinin artırılmasına yönelik nitel ve karma modelde çalışmaların yapılması önerilir.

5. Kaynakça

- Akıncı, M. Ş., & Bolat, M. (2022). Müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin görüşleri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 23(1), 1349-1401. <https://doi.org/10.29299/kefad.890747>
- Akman, A. (2021). *İlköğretim din kültürü ahlak bilgisi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları* (Tez No. 662170) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Al, U., & Madran, O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271. <https://doi.org/10.15612/BD.2004.491>
- Alaca, E., & Yılmaz, B. (2016). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ve bilgi toplumuna dönüşüm: Türkiye'de durum. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 507-523. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48653/618601>
- Ateş, A., & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6746/90705>
- Aydoğmuş, M., & Karadağ, Y. (2020). Öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) yeterlikleri: Ondokuz mayıs üniversitesi örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 686-705. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.715457>
- Aytaş, Ö. (2020). *Öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri ile derste teknoloji kullanımına yönelik eğilimlerinin incelenmesi* (Tez No. 613151) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bakırcı, H., & Günbatar, M. S. (2017). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 543-563. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59420/853400>
- Barış, M. F. (2015). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi: Namık kemal üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2), 36-46. <https://doi.org/10.19126/suje.38758>
- Bayram, M., Peker, A. T., Aka, S. T., & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Dergisi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 2536-5339. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.586113>

- Bennett, K. W. (2010). *A case study of perceptions of students, teachers and administrators on distance learning and music education in Newfoundland and Labrador: A constructivist perspective* [Unpublished master's thesis, Memorial University]. Canada.
- Bölüköçü, H. İ. (2002). Bilgi çağında eğitim fakültelerinde resim iş eğitiminin genel bir değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 247-259. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6764/91010>
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (26. baskı.). Vadi Grup Basım A.Ş.
- Byanjankar, S., & Bhaskar, P. K. (2020). ICT approach to music education: a study of ict in music education in Kathmandu Valley. *LBEF Research Journal of Science, Technology and management*, 2(4), 17-27. <https://www.academia.edu/44466871>
- Canbay, A., & Nacakçı, Z. (2011). Mektupla keman öğretim uygulamasına yönelik içerik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 134-152. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/19394/205989>
- Çakır, R., & Arslan, F. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eş zamanlı sanal sınıf ortamlarını kullanım niyetleri ile uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(15), 114-133. <https://doi.org/10.46778/goputeb.732565>
- Demiray, E. (2013). Uzaktan eğitim ve kadın eğitiminde uzaktan eğitimin önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 2146-9199. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21101/227243>
- Düzgün, S., & Sulak, S. E. (2020). Öğretmen adaylarının Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 619-633. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787874>
- Dwivedi, S. K., & Gupta, N. (2017). Challenges in distance education: An overview. In Dwivedi, G. K, & S. (Eds.), *Distance education and ict* (pp.1-13). Tridev. <https://www.academia.edu/37616725>
- Eryılmaz, S. (2018). Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesi: Gazi üniversitesi, turizm fakültesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 37-49. <https://doi.org/10.17755/esosder.310987>
- Erzen, E., & Ceylan, M. (2020). Covid-19 salgını ve uzaktan eğitim: uygulamadaki sorunlar. *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 229-248. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71841/1154770>
- Fu, J. (2013). Complexity of ICT in education: A critical literature review and its implications. *International Journal of education and Development using ICT*, 9(1), 112-125. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1182651.pdf>
- George, D. ve Mallery, P. (2010). *Adım adım Windows için SPSS: basit bir kılavuz ve referans*, 17.0 güncellemesi (10. baskı). Allyn ve Bacon.
- Girginer, N. (2001). *Uzaktan eğitim kararlarında teknoloji, maliyet, etkinlik boyutları ve uzaktan eğitime geçiş için kavramsal bir model önerisi* (Tez No. 101568) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Günbatar, M. S. (2014). Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 121-135. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59467/854520>
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı* (Tez No. 353100) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Haznedar, Ö. (2012). *Üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerinin ve e-öğrenmeye yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 317659) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Hubackova, S. ve Ruzickova, M. (2015). ICT in lifelong education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(186) , 522-525. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.176>
- Ibidun, R. O. (2010). Enhancing qualitative music education in nıgeria through information and communication technology (ICT). *Multidisciplinary Journal of Research and Development*, 15(1), 56-60. <https://globalacademicgroup.com/>
- Işıkgöz, E. (2015). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumları: Batman üniversitesi örneği. *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 5(2), 57-72. <https://dergipark.org.tr/en/pub/buyasambid/issue/29815/320683>
- Karahan, A. S. (2016). Eş zamanlı uzaktan piyano öğretiminin geleneksel piyano öğretimiyle karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(21), 211-228. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11244>
- Kern, K.(Ed.) (2021). *Distance teaching of music art with the help of ict. studies.* <https://js.ugd.edu.mk/index.php/vospitanie/article/view/4295/3783>.
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ege Eğitim Dergisi* 17(1), 258-271. <https://doi.org/10.12984/eed.01675>
- Kulkarni, U. K. (2015). Role of ICT in enhancing the quality of higher education in india. In Angadi, G. R. (Ed), *Information and communication technology in education* (pp. 59-66). A. P. H. Publishing Corporation.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787959>
- Mohite, S. H. (2020). An effectual utilization of ıct gears in teaching learning process in educational and training centers. *Alochna Chakra Journal*, 9(5). <https://www.academia.edu/44646925>.
- Murat, A., & Erten, H. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri öğrenme- öğretme sürecine entegrasyonları hakkındaki görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 61-71. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.388068>
- Orhan, U. G. & Öztosun Çaydere, Ö. (2021). Türkiye'de uzaktan eğitimde müzik alanında yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences*, 6(1), 101-117. <https://doi.org/10.31811/ojomus.933928>
- Ruippo, M. (2021, August 22). *Music education online.* <http://ruippo.fi/lisensiaatintyo/downloads-2/downloads-14/files/musiceducationonline.pdf>.
- Sağır, T., Arda, E., & Şallıel, O. (2014). Müzik eğitiminde uzaktan eğitim ve orkestra uygulamaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(9), 69-79. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ıujad/issue/8728/108995>
- Sandu, A. S. (2021). Information and communication technologies adopted for musical education. *Învățământ, Cercetare, Creație*, 7(1), 475-484. https://icc-online.arte-ct.ro/vol_07/50.pdf
- Shoemaker, K., & Stam, GV. (2010, April). e-piano, case of Music Education via e-learning in Rural. Paper presented at the Web Science Conference, USA. <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53917774/>
- Singh, B. P. (2017). Distance education: the prime mover of inclusive education. In Dwivedi, K. G., & S. (Eds.), *Distance education and ıct* (pp. 89-96). Tridev.
- Şad, S. N., & Nalçacı, Ö. İ. (2015). Öğretmen adaylarının eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya ilişkin yeterlilik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 177-197. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17396/181802>
- Topaloğlu, S. (2008). *Bilgi teknolojisi sınıflarının kullanımına yönelik öğretmen tutumları: Adapazarı örneği.* (Tez No. 228733) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>
- Uysal, G. (2015). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik tutum ve öz-yeterlik algularının incelenmesi* (Tez No. 396620) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yakar, L., & Yakar, Z. Y. (2020). Eğitim fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının ve e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 1-21. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.781097>
- Yenilmez, K., Balbağ, M. Z., & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107. <https://doi.org/10.17556/erziefd.305902>
- Yirci, R., & Aydoğar, N. (2017). Üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(18), 2175-2203. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-05-18-13>
- Yungul, O. (2018). Müzik eğitiminde web tabanlı uzaktan eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1333-1348.
- Zafari, N. M. K. (Ed.) (2019). *Education in 21st Century*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3399790.
- Zsuzsa, B., Föiskola, K., & Kar, T. F. (2013, October). *The use of ICT in conservatory education. Paper Presented at the 2nd Interdisciplinary Doctoral Conference, Hungary*. <https://conferencealerts.com/show-event?id=247460>

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-81614018-000-104
Konu : Etik Kurul Belgesi

09.02.2021

Sayın Furkan Alper TOPAL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi

"Müzik Öğretmeni Adaylarının Bilgi İletişim Teknolojileri İle Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi çalışmanız için gerekli olan Etik Kurul incelemesi Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Etik Kurulu tarafından yapılmış olup, çalışmanıza onay verilmiştir, bilgilerinize sunulur.

Prof. Dr. Hasan KARAL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Tutanak (2 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 15b0b4515844

Belge Takip Adresi: <http://ebys.trabzon.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama>

Trabzon Üniversitesi Rektörlüğü, Söğütlu Mah. Adnan Kahveci Bulvarı,
61335 – Akçaabat-Trabzon / TÜRKİYE
Telefon No :0 (462) 455 10 19 Faks No :0 (462) 455 24 72
e-Posta : İnternet Adresi:<http://www.trabzon.edu.tr/>
Kep Adresi:trabzonuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : FURKAN UÇAR

Dahili: 1017

T. C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA ve YAYIN ETİK KURULU
ONAY FORMU

TARİH	29.01.2021		
YER	Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlık Toplantı Salonu		
KATILIMCILAR	Prof. Dr. Haluk ÖZMEN Prof. Dr. Suat UNGAN Prof. Dr. Bülent GÜVEN Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU Prof. Dr. Rahmi ÇİÇEK Prof. Dr. Hasan KARAL Prof. Dr. Erdem TAŞDEMİR	Başkan Üye Üye Üye Üye Üye Üye	
ARAŞTIRMA ÖNERİSİNİN İÇERİĞİNE YÖNELİK BİLGİLER			
Araştırmanın Adı	Müzik Öğretmeni Adaylarının Bilgi İletişim Teknolojileri İle Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi.		
Araştırmanın Türü	☒ Yüksek Lisans Tezi ☐ Doktora Tezi	☐ BAP Projesi ☐ TÜBİTAK Projesi	☐ Diğer (Belirtiniz)
Araştırmada Görev Alan Kişiler	Furkan Alper TOPAL Dr. Öğrt. Üyesi Yalçın YILDIZ		
Araştırma Yürütücüsünün İletişim Bilgileri	Furkan Alper TOPAL; Tel: 0 537 965 44 64; E-mail: f.alpertpl@gmail.com		
Araştırmanın Amacı	Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının bilgi iletişim teknolojileri ile uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırma sonunda elde edilen veriler doğrultusunda öneriler sunmaktır.		
Araştırmanın Gerekçesi	Araştırma gerekçesi olarak; müzik öğretmeni adaylarının BİT ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının tespit edilerek, iki değişken arasındaki ilişkiyi belirleyip çözüm önerilerinde bulunmaktadır.		
Araştırmanın Yöntem ve Örnekleme	Bu çalışmada, nicel araştırma tekniklerinden olan tarama modeli uygulanacaktır. Tarama modeli "bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir" şeklinde tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, vd., 2011; s.16). Bu model uygulandıktan iki farklı değişkenimiz arasındaki ilişkiyi ilişkisel tarama modeli ile çalışmamıza devam edilecektir. Ersoy (2013) bu modeli, "iki ve ya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/ve ya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir" şeklinde ifade etmektedir (s.362). Bu araştırmanın örneklemini 2020-2021 Eğitim- Öğretim yılı içerisinde Türkiye'nin yedi farklı bölgesinde bulunan Müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören Lisans1, Lisans 2, Lisans 3, Lisans 4. Sınıf ve üzeri öğretmen adayları oluşturmaktadır.		
Araştırmada Kullanılacak Veri Toplama Araçları	Bu çalışmada veriler, çevrimiçi olarak düzenlenen anketler ile elde edilecektir. Çalışmamızda iki farklı ölçek türü kullanılacaktır. Günbatar (2014) tarafından geliştirilen "Bilgi ve İletişim Teknolojileri Tutum Ölçeği" ve Kışla (2016) tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanarak veriler elde edilecektir. Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup, katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik 3 madde içermektedir.		

	<p>Bit Tutum Ölçeği: Günbatar (2014) tarafından geliştirilen bilgi ve iletişim teknolojileri tutum ölçeği bilimsel çalışma kapsamında geliştirilmiş olup, 5 faktör altında toplanan 23 maddeden oluşmaktadır.</p> <p>Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği: Kışla, T. (2016) tarafından geliştirilen uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği bilimsel çalışma kapsamında geliştirilmiş olup, tek faktör altında toplamam 35 maddeden oluşmaktadır.</p> <p>Kışla, T. (2016). Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. <i>Ege Eğitim Dergisi</i>, 17(1), 258-271.</p> <p>Günbatar, M. S. (2014). Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. <i>Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi</i>, 15(1), 121-135.</p>
<p>Kullanılacak biyolojik, eğitimsel, psikolojik, teknik vb. tüm yöntemleri açıklayan etik ile ilgili özet</p>	<p>Müzik öğretmeni adaylarının bilgi iletişim teknolojileri ile uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi adlı çalışmaya katılım gönüllülük esasına uygun olarak yapılacaktır. Yapılacak çalışma, etik kurallar çerçevesinde araştırmacı tarafından yürütülecektir. Günbatar (2016) tarafından geliştirilen bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği ve Kışla (2016) tarafından geliştirilen uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeklerinin tez çalışmamda kullanımı ile ilgili izinleri mail yoluyla alınmıştır. Mail yazışmaları ekte sunulmuştur.</p>

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından incelenen ve yukarıda detayları verilen araştırma önerisine yönelik Kurul Kararı aşağıda sunulmuştur.

Araştırma önerisi etik açıdan uygun bulunmuştur.	☒
Araştırma önerisinin etik açıdan geliştirilmesi gerekmektedir. *	☐
Araştırma önerisi etik açıdan uygun bulunmamıştır.*	☐

*: Gerekçe

GEREKÇE:

Prof. Dr. Haluk ÖZMEN
Başkan

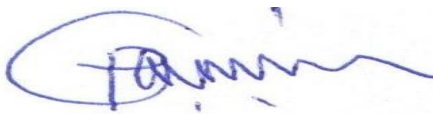
Prof. Dr. Suat UNGAN
Üye

Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Üye

Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU
Üye

Prof. Dr. Rahmi ÇİÇEK
Üye

Prof. Dr. Hasan KARAL
Üye

Prof. Dr. Erdem TAŞDEMİR
Üye